

Μία από τις καλύτερες πτυχές των τελευταίων ημερών, αν ΟΧΙ η καλύτερη, είναι η πληθώρα πολιτικών κειμένων. Αριθμούμε τις θέσεις της ΚΕ του ΚΚΕ για το 20^ο συνέδριο του κόμματος, τις θέσεις του ΚΣ της ΝΚΑ για το δικό της 4^ο συνέδριο, το κείμενο «αντιπρόταση των 19», ο προσυνεδριακός διάλογος του συνεδρίου της ΝΚΑ, καθώς και κείμενα – παρεμβάσεις μεμονωμένων συντρόφων.

Με αφορμή τα παραπάνω, αλλά και τη γενικότερη συζήτηση, έχουν μείνει, κατά κάποιο τρόπο, στο σκοτάδι, η διαλεκτική σύνδεση των υποκειμενικών με τους αντικειμενικούς όρους δράσης. Το κείμενο ΔΕΝ ευελπιστεί να κλείσει το ζήτημα, όσο να δώσει αφορμή, **κυρίως με τις ελλείψεις και τις αδυναμίες του**, σε μια ειλικρινή και ανοιχτόκαρδη συζήτηση, μακριά από ισορροπισμούς και εύκολα αναθέματα.

Βάση & Εποικοδόμημα

Ένα από τα πρώτα πράγματα που μαθαίνει κανείς όταν στρατεύεται στην -μαρξιστική- αριστερά, είναι η προσέγγιση του κοινωνικού σχηματισμού υπό το πρίσμα της σχέσης Βάσης – Εποικοδομήματος. Παράλληλα αποστηθίζουμε την ατάκα για την «αποφασιστικότητα της οικονομικής βάσης σε τελευταία ανάλυση»*. Επίσης, στα πρώτα βήματα προσεγγίζουμε τον ταξικό αγώνα με βάση την παραδοχή της πάλης σε Οικονομικό – Πολιτικό – Ιδεολογικό πεδίο.

Με αφετηρία την παραπάνω προσέγγιση εμφανίζεται, τότε δειλά και τότε ανοιχτά, μια τελείως διαφορετική μεθοδολογία στην καθημερινή πολιτική πρακτική. **Η θεώρηση αυτή προτάσσει ΟΧΙ την πρωταρχικότητα της οικονομικής βάσης απέναντι στο εποικοδόμημα, αλλά την πρωταρχικότητα του Οικονομικού αγώνα απέναντι στην πολιτική & ιδεολογική πάλη.**

Είναι καμιά φορά περίεργο όταν γράφουμε σε κείμενα πράγματα τα οποία θα έπρεπε να ήταν αυτονόητα. Τα πολιτικά κόμματα και οργανώσεις της κομμουνιστικής αριστεράς κρίνουν πως το βασικό κοινωνικό ζήτημα, αυτό της αντίθεσης μεταξύ Κεφαλαίου – Εργασίας, θα μπει σε διαδικασία επίλυσης αν η εργατική τάξη καταλάβει επαναστατικά την πολιτική εξουσία. Εκκινώντας από εκεί, οι κομμουνιστές αντιμετωπίζουν τη μαζική πάλη ως σχολείο για την πολιτική, προσπαθώντας αυτή να προσεγγίζει το ζήτημα της εξουσίας. Ενώ η Ιδεολογική δουλειά υποτάσσεται στο ίδιο ζήτημα. Δηλαδή ΔΕΝ προσπαθούμε να αλλάζουμε συνειδήσεις «εν κενό», με βάση κάποια πανανθρώπινα ιδανικά...

Έτσι φτάνουμε στο «δια ταύτα», μαζί με τις έμπρακτες κοινωνικές απολήξεις. Η αντίληψη που προτάσσει τον οικονομικό αγώνα, υποστηρίζει πως η ενότητα της εργατικής τάξης, ως πολιτικό υποκείμενο, θα γίνει πάνω σε ένα μίνιμουμ πρόγραμμα οικονομικών αιτημάτων, με (απαράδεκτους;) πολιτικούς συμβιβασμούς με το ρεφορμισμό και την μικροαστική ιδεολογία. Είναι το απαραίτητο κόστος, ώστε να «αρχίσει κάτι να κινείται» στο δρόμο και να αναθαρρήσει, κάπως, ο κόσμος της δουλειάς. Παράλληλα, ως λογική συνεπαγωγή, η πολιτική συμμαχιών υποτάσσεται στις εκλογικές διαδικασίες, πλήρως διαμεσολαβημένη από τους αστικούς θεσμούς αντιπροσώπευσης.

Μια τέτοια θέαση για τον ταξικό αγώνα αποδεικνύεται, από την ίδια τη ζωή, κατώτερη των περιστάσεων,

αφού απαντάει μηχανικά στο ερώτημα γιατί ΔΕΝ «βουλιάζουν οι δρόμοι» με βάση τον κοινωνικό όλεθρο της εφαρμοζόμενης πολιτικής. Συγκεκριμένες και εξαιρετικά ενδιαφέρουσες ιδέες και παρατηρήσεις – απαντήσεις μπορεί να βρει κανείς στο κείμενο [«Αναγκαίες πολιτικές τομές ‘για να πάει αλλιώς’ \(B\)»](#).

Εδώ θα ασχοληθούμε με το ζήτημα της πραγματοποίησης της ενότητας της εργατικής τάξης, σε ιστορικό υποκείμενο, σε περίοδο βαθιάς & δομικής καπιταλιστικής κρίσης. Ένα από τα πλέον επώδυνα μαθήματα των χρόνων της κρίσης ήταν πως ακόμη και μικρές – απειροελάχιστες διεκδικήσεις, παίρνουν κεντρικό πολιτικό χαρακτήρα. Ο αγώνας για ένα επίδομα ή την ανάκληση μιας απόλυσης ΔΕΝ βρίσκει απέναντί του την Κυβέρνηση ή έναν μεμονωμένο εργοδότη, αλλά το συνασπισμένο μπλοκ εξουσίας, τον κατασταλτικό μηχανισμό, την ιδεολογική τρομοκρατία και τους συμμάχους τους εκτός συνόρων.

Η κατανόηση της παραπάνω σύνδεσης από ευρύτερο κόσμο, με βάση την αγωνιστική του πείρα, έχει οδηγήσει στην «κινηματική νηνεμία». Ακριβώς αυτό (θα) είναι το υπόστρωμα πάνω στο οποίο θα χτιστεί η ΝΕΑ ΕΝΟΤΗΤΑ της εργατικής τάξης και του κοινωνικού μετώπου. **Αυτή η ενότητα θα γίνει ΣΤΟ ΕΔΑΦΟΣ ΤΗΣ ΗΤΤΑΣ(!!!)**, της αμφισβήτησης των παλαιωμένων παραδοχών, της τυπικής πίεσης πάνω στις κυβερνήσεις, το κοινωνικό συμβόλαιο, των παζαριών με την εργοδοσία για την τιμή πώλησης του εμπορεύματος εργατική δύναμη. **ΣΥΓΚΟΛΛΗΤΙΚΗ ουσία σε αυτή την υπόθεση ΔΕΝ μπορεί να είναι άλλη εκτός από την Ιδεολογική Ηγεμονία κάποιων ιδεών πάνω σε άλλες!!** Από την ηγεμονία σε ευρύτερες μάζες (φυσικά ΟΧΙ πλειοψηφικά και ολοκληρωμένα) της εργατικής ιδεολογίας, της κατανόησης του χαρακτήρα της κρίσης, του ταξικού περιεχομένου του κράτους, των θεσμών αντιπροσώπευσης, της εθνικής ενότητας, του ευρωμονόδρομου κλπ.

Εξηγούμαι, η **κινητοποίηση των μαζών ΔΕΝ θα γίνει με βάση θεωρητικές ιδέες, αλλά τα καυτά προβλήματα. Η θέαση όμως αυτών των προβλημάτων θα «φωτίζεται» από την ιδεολογική επανατοποθέτηση στα κορυφαία ερωτήματα της ελληνικής κοινωνίας, θα στηρίζεται στην αλλαγή των ιδεολογικών συσχετισμών, πάνω σε μια διευρυμένη, όσο και αποφασισμένη, κομμουνιστική πρωτοπορία.**

Η αποτίμηση των προηγούμενων χρόνων

Η χάραξη πολιτικής τακτικής, συνήθως, οργανώνεται με βάση την ορθή αποτίμηση του παρελθόντος. Αντικειμενικά στα ντοκουμέντα τα οποία δημοσιεύτηκαν, όσο και στον προσυνεδριακό διάλογο, υπάρχει πλούσιο υλικό για επεξεργασία και προβληματισμό. Υπάρχουν όμως και μεθοδολογικά προβληματικές προσεγγίσεις. Ενδεικτικά θα αναφερθώ στις 2 κυρίαρχες, οι οποίες χρίζουν απάντησης:

- **Η μεθοδολογία προσέγγισης των πολιτικών γραμμών με όρους δίπολων, υιοθετώντας τη «μέση οδό» ως ορθή.** Π.χ. Κινηματισμός VS Εκλογικοί τακτικισμοί, Σχεταρισμός VS Μέτωπα κλπ.

Η απλοϊκή αυτή αντίληψη οδηγεί σε ίσες αποστάσεις μεταξύ διαφορετικής έντασης & βάρους δεδομένων, συσκοτίζοντας τη σχέση του βασικού με το δευτερεύον, όσο και τις συνέπειες κάθε επιλογής. Δεν μπορούμε να βάζουμε στο ίδιο σακί την υποταγή της μετωπικής πολιτικής στις κοινοβουλευτικές διαδικασίες, με τη διαφυγή σε έναν ανεδαφικό κινηματισμό. Το ένα αποτελεί ιδεολογική υποταγή στους αρνητικούς συσχετισμούς, θεοποιεί τη δράση εντός των κρατικών θεσμών κλπ, ενώ το δεύτερο είναι μια ανώριμη αντίδραση/συνέπεια του πρώτου.

- **Η γραμμική αφήγηση - ενατένιση μιας -συνολικά- διαφορετικής πορείας κάποιων χαμένων ευκαιριών τις οποίες ΔΕΝ αδράξαμε.**

Η σώρευση κοινωνικής & αγωνιστικής πείρας, προσεγγίζεται με όρους δικαίωσης κάποιων μειοψηφικών «που τα έλεγαν αλλά ΔΕΝ εισακούστηκαν». **Κλείνοντας τα μάτια μπροστά σε αυτό που συνέβη,** θεωρώντας πως αν είχε πλειοψηφήσει σε κάποιο κεντρικό όργανο μιας οργάνωσης κάτι διαφορετικό, θα μπορούσε να γίνει ακόμη και επανάσταση! Χαρακτηριστικό παράδειγμα το «κείμενων των 19» το οποίο

αναφέρει πως θα ζούσαμε μια ιδιότυπη επαναστατική κατάσταση, αν είχαν συγκροτηθεί ενιαίες επιτροπές του «ΟΧΙ»...

Ακόμη το ζήτημα της εκλογικής συνεργασίας με τη ΛΑΕ το Σεπτέμβριο του '15. Επανέρχεται η άποψη πως θα μπορούσε η ΛΑΕ να έχει μια ριζικά διαφορετική πορεία, αν είχαμε εισχωρήσει ως ΑΝΤ.ΑΡ.ΣΥ.Α. και ΔΕΝ είχε πάει η ΑΡΑΝ μόνη της. Η σημερινή εικόνα της ΛΑΕ δεν αποτελεί καμία ένδειξη για αυτό που θα είχε συμβεί πραγματικά, **η βούληση αρκεί για να μετασχηματίσει τα πάντα..**

Αντικειμενικό - Υποκειμενικό μια νέα ιεράρχηση

Φτάσαμε λοιπόν στη σύνδεση του αντικειμενικού με το υποκειμενικό, της σχέσης μεταξύ όσων μπορούσαμε να επηρεάσουμε με τη συγκεκριμένη δράση μας και όσων ΟΧΙ.

Παραθέτω ένα απόσπασμα από το κείμενο:

Για το κομμουνιστικό πρόγραμμα και το φορέα της εποχής μας

«Η Σημερινή εποχή όμως πρέπει να ιδωθεί ιστορικά και από την πλευρά του υποκειμένου. Αυτή σφραγίζεται ακόμη από την κοσμοϊστορικής σημασίας νίκη της αντεπανάστασης το 89-91. Μια διαδικασία που συνεχίζεται και βαθαίνει τόσο στις εναπομείνουσες εργατικές εξουσίες, Κούβα – Βιετνάμ, όσο και στα περισσότερα κόμματα που διατηρούν τον τίτλο του ΚΚ. Η κατάσταση είναι κρίσιμη και απαιτούνται συντονισμένες κινήσεις σε διεθνές επίπεδο, ώστε να μην υπάρξει και νέο πωγύρισμα από την εσωτερίκευση της ήττας, τη συντριβή μπροστά σε νέα φαινόμενα, από την απεικόνιση διαρκείας της αστικής απολογητικής. Επίσης μοιάζει να κλείνει ένας ελπιδοφόρος κύκλος ο οποίος άνοιξε με τα κινήματα απέναντι στην παγκοσμιοποίηση, τοπικού χαρακτήρα ένοπλες αντάρτικες συγκρούσεις, καθώς και τα κυβερνητικά πειράματα στη Λατινική Αμερική. Είναι επιτακτική ανάγκη να κρατήσουμε ότι πολυτιμότερο και προωθητικό έδωσαν αυτές οι αντιφατικές διαδικασίες, όσο και να απορρίψουμε, χωρίς αφορισμούς, λάθη και ελλείψεις».

Πολλές φορές πίσω από τέτοιες γενικού – ιστορικού τύπου αναφορές μπορούν να κρυφτούν υποκειμενικές αδυναμίες & παραλήψεις, π.χ. ιδεολογική σκηνή, οργανωτικός φιλελευθερισμός, αδυναμία παρακολούθησης των εξελίξεων, αδύναμη σύνδεση με τις πραγματικές διαθέσεις των μαζών κ.α.. Αλίμονο όμως αν θεωρούμε πως τα πάντα κρίνονται από τη δράση μας, αν ΔΕΝ καταλαβαίνουμε μέχρι ποιο σημείο μας ορίζουν οι καιροί και μέχρι ποιο σημείο μπορούμε να τους επηρεάσουμε. **Είναι καιρός να κατανοηθεί βαθύτερα η σχέση μεταξύ επαναστατικής καρτερικότητας και ανυπομονησίας!**

Παραθέτω ένα 2^ο απόσπασμα από το κείμενο:

Το Λενινιστικό κόμμα νέου τύπου ΑΠΕΘΑΝΕ. Ζήτη το κόμμα «Παντός καιρού»!

«Ας πάρουμε δυο άλλες ιστορικές περιπτώσεις όπου υπήρξαν όλες οι αντικειμενικές προϋποθέσεις επαναστατικής κατάστασης, εκτός από τη δράση του υποκειμενικού παράγοντα. Τη μικρασιατική καταστροφή και το γαλλικό Μάη του '68. Φυσικά καμιά τάξη ή κόμμα ΔΕΝ μπορούσε μέσα από τη δράση της και τις συνειδητές της ενέργειες να επιφέρει την κατάρρευση του μετώπου ή την επανομαζόμενη «Πετρελαϊκή» καπιταλιστική κρίση.

Και στις δύο περιπτώσεις ΔΕΝ εκδηλώνεται με καθαρό τρόπο επαναστατική κατάσταση ακριβώς γιατί λείπει ο ιστορικός ρόλος του υποκειμενικού παράγοντα, στην Ελλάδα γιατί το κόμμα είναι ακόμη στα σπάργανα ενώ στη Γαλλία γιατί έχει διαβρωθεί από τον Ευρωκομμουνισμό.

Η επαναστατική κατάσταση, ως εκδήλωση της κορύφωσης όλων των αντιφάσεων της καπιταλιστικής κοινωνίας, ΔΕΝ μπορεί να προσεγγίζεται με έναν μεταφυσικό τρόπο ΥΠΑΡΧΕΙ/ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ, μηδέν ή άσος

σαν να μελετάμε ηλεκτρικό κύκλωμα. Η εκδήλωση – κορύφωση και πολύ περισσότερο η αξιοποίησή της, συνδέεται άμεσα με τη δράση του κόμματος της επαναστατικής τάξης. Και εδώ ΔΕΝ χωρούν εφησυχασμοί και διατυπώσεις σαν τις παραπάνω».

Η ιεράρχηση των παραγόντων οι οποίοι ορίζουν τις εξελίξεις έχει παίξει αποφασιστικό ρόλο στις αποκλίνουσες ερμηνείες όσων πέρασαν, καθώς και σε όσα σήμερα πρέπει να στοχοπροσηλώσουμε. Με βάση τα ίδια τα γεγονότα **το κείμενο ισχυρίζεται πως οι καθοριστικοί άξονες των εξελίξεων είναι οι Αντικειμενικοί Παράγοντες και η Ιδεολογική Ηγεμονία**, με τις παραδοχές που προαναφέρθηκαν.

Συναντάται τακτικά η αφήγηση που λέει πως στους αγανακτισμένους ΔΕΝ προσπαθήσαμε να φτιάξουμε όργανα εργατικής πολιτικής, πως ήμασταν πίσω από τις εξελίξεις. Η θεοποίηση του υποκειμενικού παράγοντα σε όλο του το μεγαλείο, αφού το βάθος της κίνησης του κόσμου απομπλέκεται από τον κλονισμό της αστικής εξουσίας και την κατεκτημένη πείρα των μαζών. Η καπιταλιστική κρίση στη χώρα ΔΕΝ κλόνισε την ικανότητα της αστικής τάξης να ηγεμονεύει, του κρατικού μηχανισμού να «κράττει», της κυρίαρχης ιδεολογίας να αναπαράγεται. Συντάραξε πτυχές του κοινωνικού κράτους, του κοινωνικού συμβολαίου, άλλα ΔΕΝ αμφισβήτησε επί της ουσίας τη βασική του πλευρά. Οι ίδιες οι μάζες ερμήνευαν με βάση τις εμπειρίες τους τα καινοφανή γεγονότα, παλινωδούσαν μεταξύ αποφασιστικότητας και απελπισίας, δείχνοντας τα ιστορικά όρια της περιόδου. Το ερώτημα ήταν απλό, μπροστά στη βουλή υπήρχε η κρίσιμη μάζα, ΔΕΝ υπήρχε όπως η ικανότητα αυτός ο κόσμος, υπό την καθοδήγηση της πρωτοπορίας, να τσακίσει τον κατασταλτικό μηχανισμό. Η πιο «προωθημένες» ιδέες οι οποίες έπεσαν στο τραπέζι περιέγραφαν μια μαζική απόπειρα εισβολής στο κοινοβούλιο, όσο ηρωική άλλο τόσο κίνηση απελπισίας. **Μοιραία η ρεφορμιστική αφήγηση κυριάρχησε, μετατρέποντας αυτό το ακροατήριο σε εκλογική δεξαμενή και την αγωνιστική του κίνηση σε εκλογική μετατόπιση.**

Οι μέρες του Δημοψηφίσματος και το τεράστιο λαϊκό «ΟΧΙ», καθώς και όσα ακολούθησαν απέδειξαν περίτρανα την υλική δύναμη των ιδεών. **Δύναμη κατά πολύ «πραγματικότερη» από την απτή αποτύπωση του αποτελέσματος του 62%. Η ιδεολογική ηγεμονία του «εντός ΕΕ & Ευρώ»**, της εθνοκεντρικής αφήγησης για τα Μνημόνια που επιβάλλει (ολόκληρη) η Γερμανία στην Ελλάδα (επίσης ολόκληρη), η συνέχεια της διαπραγμάτευσης, η ανάθεση στον εκλεγμένο Πρωθυπουργό της διαχείρισης της «λαϊκής εντολής» κλπ, **μετέτρεψαν το «ΟΧΙ» σε «ΝΑΙ» χωρίς να ανοίξει ρουθούνι.**

Με βάση όλα τα παραπάνω η δράση μας ήταν κάτι περισσότερο από αναιμική. Πολλά θα μπορούσαν να γίνουν αλλιώς. Όχι εν είδει κόλπου, αλλά με σοβαρές και βαθιές προσαρμογές σε όλα τα επίπεδα. Αρκετά από αυτά περιγράφονται στο κείμενο «Για το κομμουνιστικό πρόγραμμα και το φορέα της εποχής μας».

Επιλογικά

«... οι μαχητές δεν μπορούν και δεν πρέπει να ελεεινολογούν τη μοίρα τους, επειδή πάλεψαν όχι γιατί τους εξανάγκασε κανείς, αλλά γιατί το θέλησαν οι ίδιοι συνειδητά» (Αντόνιο Γκράμσι)

**Συνειδητά στο κείμενο ΔΕΝ θα ασχοληθούμε με τη σχέση Παραγωγικών Δυνάμεων – Σχέσεων και το πώς το εποικοδόμημα αλληλοεπιδρά με την οικονομική δομή.*